

สารคามโมเดล: การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร
SARAKHAM MODEL: THE DEVELOPMENT OF DIAMOND HEALTH PROMOTING
SCHOOL PROJECT

นิยม เปรมบุญ¹ ฤทธิ์รงค์ เรืองฤทธิ์² บังอร กล่ำสุวรรณ² ปิยะนุช เอกก้านตรง²
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม¹ ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น²

สารคามโมเดลเป็นการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของจังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษารูปแบบแนวปฏิบัติที่ดี/นวัตกรรมการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียน ระยะเวลาดำเนินงานปี 2558-2559 ซึ่งวิธีการดำเนินงานประกอบด้วย 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนระดับจังหวัด อำเภอ 2) วิเคราะห์สภาพปัญหาของจังหวัด อำเภอ 3) กำหนดเป้าหมายร่วมโดยใช้กลยุทธ์โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร 4) วางระบบกระบวนการขับเคลื่อนงาน โดยกำหนดทีมแกนนำ (Staff) ระดับจังหวัด อำเภอ ถ่ายทอดตัวชี้วัด (KPI) ในเวทีการประชุมทีมผู้บริหารของจังหวัด อำเภอ และจัดทำแผนงาน/กระบวนการดำเนินงานและตัวชี้วัดร่วมกันระหว่างจังหวัดและอำเภอ โดยใช้การส่งเสริมสุขภาพตามกฎบัตรกรุงเทพฯ มีแนวทาง PIRAB เป็นกระบวนการขับเคลื่อนงาน 5) พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ทั้งสายการสาธารณสุขและการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร การส่งเสริมให้เด็กสูงตีสวมส่วนและการออกกำลังกายในเด็ก การศึกษาดูงานและการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพทีมประเมิน 6) นิเทศติดตามแบ่งเป็นการนิเทศผสมผสานนิเทศเฉพาะกิจ และติดตามเยี่ยมเสริมพลัง 7) ประเมินผลการดำเนินงานและ 8) สรุปผล ผลการดำเนินงานพบว่า เกิดเครือข่ายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร อำเภอวาปีปทุม ขยายรูปแบบไปยังอำเภออื่นๆ เช่น อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอนาเชือก เกิดเป็น Buddy คู่หูโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร อำเภอวาปีปทุม และอำเภอเมืองมหาสารคาม/อำเภอ นาเชือกและอำเภอยางสีสุราช เพื่อแลกเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานของอำเภอที่มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรกับอำเภอที่ยังไม่มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ผลจากการดำเนินงานทำให้โรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพร้อยละ 100 ผ่านเกณฑ์ระดับทองร้อยละ 79.3 ระดับเงินร้อยละ 2.6 ระดับทองแดงร้อยละ 0.9 และโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร จำนวน 42 แห่งเป็นจังหวัดที่มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรมากที่สุดในเขตสุขภาพที่ 7 ส่วนภาวะสุขภาพพบว่า เด็กอายุ 6-14 ปี ส่วนสูงสมส่วนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จากปี 2559 ซึ่งมีเด็กสูงตีสวมส่วนร้อยละ 65.7 เพิ่มเป็น 69.8 เริ่มอ้วนและอ้วนจากร้อยละ 13.5 ลดลงเป็นร้อยละ 9.3 นอกจากนี้เกิดพัฒนาต่อยอดโดยนำไปพัฒนาตำบลให้เป็นตำบล 0-12 ปี พัฒนาการดีสูงตีสวมส่วนและจังหวัดไอโอดีนยั่งยืน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนมหาสารคาม มุ่งสู่เด็กตักสิลา 4.0 (Smart Kids Taksila 4.0)